

Slatkovodno ribarstvo SR Hrvatske u 1964. godini

Nakon uspješnog uspona proizvodnje i ulova slatkovodne ribe, koja kroz zadnjih pet godina iznosi oko 2000 tona porasta, SR Hrvatska sudjeluje s oko 50% u ukupnoj proizvodnji i ulovu s čitavog područja SFRJ. Udio ostalih republika približno je ovakav: Srbija 30%, Bosna i Hercegovina 7%, Makedonija 7%, Crna Gora 5% i Slovenija 1%.

U slijedećem prikazu najprije ću iznijeti rezultate proizvodnje ribe na pojedinom ribnjačarstvu i ribogojilištu s područja SR Hrvatske kroz zadnje dvije godine:

Ribnjačarstvo	Površina u 1964. g. ha	Proizvodnja ribe 1963.	(tona) 1964.
Poljana	891	1057	1114
Našice	843	1075	924
Končanica	668	985	813
Grudnjak	565	602	684
Zdenčina	544	643	685
Jelas Polje	436	460	550
Sišćani	351	170	304
Belje-Mece	265	79	238
Draganići	225	344	357
Pisarovina	115	130	135
Donji Miholjac	88	162	91
Jastrebarsko	70	65	61
Virovitica	45	33	18
Trakošćan	24	4	2
Letovanić	16	10	2
Osijek	28	35	28
Ludbreg	10,60	7	6
Lukavec	7,40	3	1
Ivanec	7	2	5
Vukovar	6	1	6
Maruševac	4	3	2
Lepoglava	3	3	3
Saulovec	3	5	1
Brušani	1,74	—	1
Ogulin	1,35	1	3
Bregana	0,58	—	22
Solin	0,40	9	11
Vrbovsko	0,07	1	1
Velika-Požega	0,03	1	3
Ličko Lešće	0,01	—	3
Mohovo	—	9	—
Varaždin	—	1	—
Ukupno	5215,18	5900	6074

Usljed likvidacije nekih manjih, slabijih ribnjaka smanjene su u 1964. godini ukupne površine voda pod ribnjacima za 83 hektara. To smanjenje površine ribnjaka i porast proizvodnje ribe na njima u količini od 174 tone odrazilo se je na povišenju prosječnog prinosa ribe po hektaru od 1125 kg u 1963. g. na 1180 kg u 1964.

Poznata je za 1963. godinu proizvodnja ribe po jednom hektaru i za ostale republike. U SR Srbiji, koja ima 3400 hektara ribnjaka pod vodom, te je godine postignuta proizvodnja od 580 kg/ha, dok je u SR Hrvatskoj ta proizvodnja iznosila 1125 kg/ha.

Na svim većim ribnjačarskim poduzećima Hrvatske podržavan je u prošloj godini srazmjerno visok prinos ribe, postizavan postepeno tokom zadnjeg decenija. Najbolja proizvodnja postignuta je na ribnjačarstvu u Draganićima, t.j. 1590 kg/ha.

Druga visoka proizvodnja ribe postignuta je u prošloj godini na ribnjačarstvu Jelas Polje, t.j. od 1028 kg/ha iz 1963. g. na 1314 kg/ha u prošloj godini. To je postignuto uslijed gušćeg nasada ribe, racionalnijom ishranom i dobrom obradom tla.

Među ribnjačarstvima veličine iznad 500 hektara površine na prvom je mjestu Končanica, i to kroz obje zadnje godine. U 1963. g. to je ribnjačarstvo postiglo proizvodnju od 1630 kg/ha, a u 1964. g. 1271 kg/ha. Smanjenje proizvodnje ribe u prošloj godini nastalo je uslijed nedovoljnog hranjenja šarana.

Ribnjačarstvo Našice proizvelo je 151 tonu manje nego u 1963. godini. Ovdje je uzrok smanjenja proizvodnje bio pomanjkanje mlada zbog bolesti.

Uspješno se razvija i ribnjačarstvo Sišćani, gdje se paralelno s porastom površina voda pod ribnjacima postizava i zadovoljavajući uspon prinosa ribe. U 1963. g. ovdje je postignuto samo 480 kg/ha, a u prošloj godini se je proizvodnja popela na 865 kg/ha.

Naročit uspon postiglo je i novo ribnjačarstvo Belje-Mece, s porastom proizvodnje od 350 kg/ha iz 1963. g. na 900 kg/ha u prošloj godini.

Deset ribnjačarstava Hrvatske, većih od 100 hektara površine, napreduju općenito vrlo povoljno iz godine u godinu. Međutim, preostalih 20 malih ribnjačarstava i ribogojilišta ne pokazuje nikakav naročiti napredak. Ili ih poljuljaju poplave i prolomi oblaka, ili desetkuju riblje bolesti ili razni drugi uzroci, pa nijedno nije imalo u zadnjem deceniju solidnu i smirenu proizvodnju, koja bi potrajala kroz nekoliko uzastopnih godina.

Iz slijedećeg pregleda se vidi koliki je bio ukupan porast površina ribnjaka kroz zadnjih

pet godina, postignuti prosječni prinosi, te utrošena hrana i gnojivo:

Godine	Površina ribnjaka	Postignut prinos	Utrošena hrana	Utrošeno gnojivo
	ha		kg/ha	
1960.	4368	935	1570	1505
1961.	4442	1120	2490	1660
1962.	4917	1032	2130	1400
1963.	5235	1125	2600	1240
1964.	5215	1180	2520	900

U gornjem pregledu očita je velika zavisnost postizavanog prinosa ribe od količina utrošene hrane. S druge strane smanjuje se utrošak gnojiva, što dokazuje da postoji povoljna organska produkcija na ribnjacima.

Udio pojedine vrste riba u ukupnoj proizvodnji i ulovu bio je kroz zadnje dvije godine ovakav:

Vrsta	1963.		1964.	
	Tona	%	Tona	%
Šaran iz ribnjaka	5442	81,9	5460	80,0
Šaran iz otvorenih voda	112	1,7	188	2,7
Linjak	224	3,4	358	5,2
Som	128	1,9	116	1,7
Štuka	72	1,1	74	1,1
Smud	65	1,0	70	1,0
Ribe visin. voda	37	0,6	37	0,5
Rakovi	10	0,2	2	0,0
Sve ostale vrste	545	8,2	533	7,8
Ukupno	6635	100,0	6838	100,0

Kroz dvije prikazane godine ne zapažaju se naročite promjene u proizvodnji pojedine vrste. Najizrazitija se promjena vidi kod linjaka, čija je čitava proizvodnja postignuta na ribnjačarstvima. Evidentan je i porast šarana s otvorenih voda. Taj je porast nastao na dunavskim vodama. Relativno najveći pad ulova nastao je kod rakova, koji su se uvelike smanjili u vodama SR Hrvatske. Smatra se, da je to smanjenje nastalo uslijed pre intenzivnog izlovljavanja.

U slijedećem pregledu prikazani su ukupni rezultati proizvodnje ribe na ribnjacima u usporedbi s ulovom ribe na otvorenim vodama, i to kroz zadnje dvije godine:

	1963.		1964.	
	Tona	%	Tona	%
Ribnjaci	5900	88,9	6073	88,8
Otvorene vode	735	11,1	765	11,2
Ukupno	6635	100	6838	100

Gornji pregled pokazuje da je nastao srazmjerno usporedni porast proizvodnje na oba sistema voda.

S pojedinog sliva otvorenih voda postignuti su u prošloj godini različiti rezultati. Savski sliv je u ribolovu najjači sa 280 tona ulova, ali su zato ulovljene 84 tone ribe manje nego 1963. g. Na savskim vodama postoji najveći broj individualnih ribara. Međutim, ti ribari napuštaju ribolov zbog nerentabilnosti.

Na »živom« Dunavu i njegovom poplavnom području u prošloj su godini ribari s područja SR Hrvatske ulovili 210 tona ribe, a ribari Ribolovnog centra Apatin na području Hrvatske 334 tone. Posebno je spomenuti Centar na području Srbije ulovio 186 tona ribe. Obale Dunava pohađa i velik broj sportskih ribolovaca, koji tamo postizavaju srazmjerno dobar ulov.

Na vodama dravskog sliva postignut je u prošloj i u prethodnoj godini približno isti ulov, t.j. 75 tona. Donji tok Drave vrlo je učestala meta brojnih sportskih ribolovaca, naročito onih s osječkog područja.

Na vodama jadranskog sliva postignuta je u prošloj godini 151 tona ulova slatkovodne ribe. To je samo za desetak tona više nego u prethodnoj godini. Najveći dio ovog ulova dolazi s poplavnog područja donjeg toka rijeke Neretve.

Ulov na Vranskom jezeru kod Biograda n/m u prošloj je godini iznosio oko 50 tona ribe, najvećim dijelom šarana. Šaran je i dalje dominantna vrsta u jezeru. Međutim, nije dovoljno uhranjen uslijed niske organske produkcije i prenapučenosti jezera. U prošloj godini je zapažen porast organske produkcije uslijed izlovljavanja šarana i dodavanja fosfatnih gnojiva.

U slijedećem pregledu se prikazuju ukupni rezultati proizvodnje i ulova ribe u pojedinom sektoru vlasništva sredstava kroz zadnje dvije godine:

	1963.		1964.	
	Tona	%	Tona	%
Poduzeća	6008	90,6	6298	92,1
Zadruga	33	0,5	36	0,5
Individualni ribari	347	5,2	284	4,2
Sportski ribolovci	247	3,7	220	3,2
Ukupno	6635	100	6838	100

Sav nastali uspon proizvodnje postignut je u društvenom sektoru, posebno kod poduzeća, dok se kod individualnih ribara zapaža slabljenje. To je povezano prvenstveno sa smanjenjem broja individualnih ribara.

I kod sportskih ribolovaca vidi se nešto smanjen ulov ribe. U broju sportskih ribolovaca zapaža se u najnovije vrijeme izvjesna stagnacija. Čini se, da su sva veća i osrednja naselja u blizini bilo kakvih voda tekućica osnovala sportska ribolovna društva, koja su okupila sve zainteresirane ribolovce, pa se zapaža stagnacija daljnje ekspanzije. U prošloj je godini djelovalo oko 27.000 sportaša ribolovaca, članova, omladnjaca i pionira, organiziranih u 156 društava.

Unutar područja pojedinog kotara kroz zadnje dvije godine nisu nastale naročite promjene u ukupnoj proizvodnji i ulovu ribe. To se vidi iz slijedećeg pregleda:

Područje kotara	1963.		1964.	
	Tona	%	Tona	%
Bjelovar	2273	34,2	2270	33,2
Karlovac	375	5,7	390	5,7
Osijek	2694	40,7	2834	41,4
Rijeka	1	0,0	7	0,1
Sisak	152	2,3	134	2,0
Split	163	2,5	189	2,8
Varaždin	40	0,6	43	0,6
Zagreb	937	14,0	971	14,2
Ukupno	6635	100	6838	100

Kroz obe prikazane godine visoko dominira područje kotara Osijek, gdje postoje četiri velika ribnjačarska poduzeća i najjača lovišta riba na otvorenim vodama. Iza Osijeka dolazi područje kotara Bjelovar, sa tri velika ribnjačarstva, zatim Zagreb s jednim ribnjačarstvom.

Poduzeća za uzoj ribe s područja SR Hrvatske skoro su isključivi izvoznici slatkovodne ribe s područja čitave SFRJ. U 1963. g. izvezeno je iz naše zemlje 1746 tona slatkovodne ribe i rakova, i to sve iz SR Hrvatske.

U prošloj godini je izvezeno u inozemstvo s područja Hrvatske 2354 tone slatkovodne ribe

i rakova. To je bio rekordan izvoz. Prestignut je do sada najjači izvoz iz 1962. godine za 520 tona. Prošlogodišnji sortiment izvoza bio je: šarana 2137 tona, ostale slatkovodne ribe 200 tona i rakova 17 tona. Usput napominjem, da su veći dio rakova izvozna poduzeća s područja SR Hrvatske nabavila iz drugih republika.

U ukupnom prošlogodišnjem izvozu slatkovodne ribe i rakova na prvom je mjestu Demokratska republika Njemačka sa 61,1%, udjela, zatim Savezna republika Njemačka sa 19,8%, pa Čehoslovačka sa 9,6%, Italija sa 6,1%, Francuska 2,5%, Austrija 0,5% i Holandija sa 0,4%.

Ukupna postignuta vrijednost izvezenih svježih proizvoda slatkovodnog ribarstva s područja SR Hrvatske u prošloj godini iznosila je 1.464 milijuna dinara.

U strukturi broja ribara nastale su u prošloj godini neke promjene, i to posebno u broju povremenih ribara. Nastalo je smanjenje od 1004 ribara iz 1963. g. na 737 u prošloj godini. Broj stalnih ribara ostao je kroz obe godine isti i kreće se oko 500.

Ni u broju ribarskih mreža, upotrebljenih u ribolovu u prošloj godini nisu nastale naročite promjene u odnosu prema 1963. g. Registrirano je, da je upotrebljavano lani 18 prestora, 80 alova, 22 laptasa, 82 vlaka, 323 metilice, 5034 bubnja-vrške i 910 strukova. Motorni i ostali čamci pretrpjeli su izvjesno smanjenje. U prošloj su godini bila upotrebljavana 33 motorna čamca i 625 ostalih čamaca.

RIBNJACARSTVO U SR HRVATSKOJ U 1964. GODINI

B) Radnici, mreže — Utrošena hrana i gnojivo

Redni br.	Ribnjačarstvo kotar	Zaposleno osoblje						Upotrebijene mreže			Utročena hrana — tona						Utročeno gnojivo — tona					
		Stalni ribari	Ostali radnici	Službenici	Povremeni ribari	Ukupno ribari	Ukupno	Alov	Laplas	Vlak	Kukuruz	Ostale kitarice	Soja lupina	Ostala hrana	Ukupno	Fosfatno gnojivo	Nitratno gnojivo	Saturacioni mulj	Kreč	Ostalo gnojivo	Ukupno	
1	Poljana	71	12	13	—	96	—	—	12	52	1823	4	—	1879	266	—	—	8	393	39	706	
2	Končanica	57	9	4	19	89	13	—	—	653	1553	2	15	2223	134	—	—	—	20	30	184	
3	Sisak	31	3	5	5	44	—	—	—	368	179	8	—	555	10	—	—	—	270	—	280	
4	Virovitica	2	3	1	1	7	—	—	2	40	9	1	—	50	14	—	—	—	65	—	79	
	Kot. Bjelovar uk.	161	27	23	25236	13	—	14	1113	3564	15	15	4707	424	—	—	8	748	69	1249		
5	Draganići	29	—	3	3	35	—	—	2	10	858	—	—	868	62	—	—	—	171	—	233	
6	Ličko Lesće	2	1	1	1	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Brušani	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Ogulin	3	3	1	—	7	4	—	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—	—	—	—	
9	Vrbovsko	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	
	Kot. Karlovac uk.	35	6	5	5	51	7	—	3	10	858	—	13	881	62	—	—	—	171	—	233	
10	Našice	56	13	7	6	82	5	7	—	1280	460	—	—	1740	167	—	500	272	43	982		
11	Grudnjak	35	15	6	8	64	7	—	—	1086	237	—	2	1325	104	—	—	157	—	261		
12	Jelas Polje	21	2	4	31	58	—	7	—	106	1244	—	13	1368	190	—	—	213	—	403		
13	Belje — Mece	9	30	9	—	48	11	—	—	182	392	—	—	574	108	—	150	169	—	427		
14	Donji Mithojac	11	—	1	1	13	3	—	—	154	31	—	—	185	4	—	—	180	—	256		
15	Osiijek	2	—	1	1	4	—	—	—	34	—	—	—	34	3	—	—	17	—	20		
16	Vukovar	—	—	1	1	1	—	—	—	24	—	—	1	25	4	—	—	3	—	7		
17	Velika	1	—	1	1	3	—	2	—	—	—	—	19	19	—	—	—	—	—	—	—	
	Kot. Osiijek uk.	135	60	29	49	273	26	7	9	2866	2364	—	35	5265	580	—	650	1011	115	2356		
18	Kot. Sisak — Letovanić	4	—	—	—	4	—	2	2	29	—	20	—	49	—	—	—	—	—	—	—	
19	Kot. Split — Solin	2	2	1	—	5	—	—	—	—	3	—	28	31	—	—	—	—	—	—	—	
20	Trakošćan	2	2	1	—	2	—	—	—	5	—	—	—	5	—	—	—	—	5	—	5	
21	Ludbreg	1	—	1	1	3	—	1	—	—	13	—	—	13	2	—	—	—	10	—	22	
22	Lukavec	1	—	1	1	3	—	—	—	—	2	—	—	2	3	—	—	—	9	—	10	
23	Ivanec	1	—	1	1	2	—	—	—	—	9	—	—	11	—	—	—	—	6	—	6	
24	Maruševac	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	6	—	6	
25	Lepoglava	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	—	—	8	—	—	—	—	—	—	21	
26	Savilec	1	—	—	1	2	—	—	—	10	—	—	5	15	1	—	—	—	2	—	13	
	Kot. Varaždin uk.	7	—	1	4	12	—	2	22	27	—	9	58	4	—	—	—	38	41	—	83	
27	Zdenčina	54	5	8	—	67	3	—	—	34	1450	—	—	1484	154	—	—	—	346	—	500	
28	Pisarovina	31	—	3	—	34	1	—	—	29	279	—	—	308	62	—	—	—	139	—	201	
29	Jastrebarsko	8	—	1	—	9	4	—	—	48	49	46	—	143	—	—	—	—	—	—	—	
30	Bregana	4	2	1	—	7	3	—	—	—	—	—	38	38	—	—	—	—	—	—	—	
	Kot. Zagreb uk.	97	7	13	—	117	11	—	—	111	1778	46	38	1973	216	—	—	—	485	—	701	
	SR Hrvatska	441	102	72	83	698	57	9	30	4151	8594	61	138	12964	1286	—	658	2453	225	462	2	